

2024

PIENI
KENTTÄOPAS
LÄÄKKEISTÄ

TULOSTA OPAS A5-KOKOISENA, TAI
LATAA PUHELIMEEN PDF-TIEDOSTONA

M.Kujala

Polamk opinnäytetyö

10.2.2024

Kenttäoppaaseen on koottu poliisityön tueksi tietoa lääkeaineiden kauppanimistä, niiden yleisimmät käyttötarkoitukset, vaikutustapa, yleisimpiä haittavaikutuksia, yhteiskäyttö alkoholin kanssa, vaikutus ajokykyyn, vaatiiko lääke reseptin Suomessa, luokitellaanko Suomessa huumausaineeksi, rangaistavuusluokka, mikä on katsottu olevan vähäinen määrä lääkettä ja mikä on käyttöannos.

Oppaan lopussa on aakkosellinen hakemisto.

Lääkevalmisteiden nimisestä: aiemmin suosittiin omaperäisiä nimiä, kuten Neurontin, Tenox, Burana, mutta nykyään usein nimetään siten, että vaikuttavan aineen jälkeen kerrotaan valmistaneen tehtaan nimi, kuten Ratiopharm, Sandoz, Actavis, Orion.

Esimerkki: *Mirtazapin Orion*.

Lääkeaine luetaan huumausaineeksi (oppaassa myös **Ha** - lyhenne lääkeaineen perässä), jos se on mainittu Valtioneuvoston asetuksessa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista 543/2008 liitteissä I-V. Tämän oppaan lääkeaineet on tarkastettu listalta 10.02.2024 Ajantasainen lista löytyy osoitteesta:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080543>

Tieto huumausaineen vähäisestä määrästä, käyttöannoksesta, sekä rangaistavuusluokasta POL-2023-24736, liite 1: Taulukko sakkomenettelyä varten 11.09.2023.

Huumausaineen vaarallisuus ja käyttäjän tottumus otetaan huomioon käyttöannoksia laskettaessa.

Luokka 1: lievä ryhmä, max. 30 käyttöannosta

Luokka 2: keskimäinen ryhmä, max. 25 käyttöannosta

Luokka 3: ankara ryhmä, max. 20 käyttöannosta

HUOM! Tablettien kappalemäärä puolittuu, kun tabletin vahvuus kaksinkertaistuu.

Työn lähdeviitteet löytyvät erillisestä teoriaosuudesta.

Oppaan kannen kuva on Microsoft 365 kuvapankista.

SANASELITYKSIÄ LÄÄKEPAKKAUKSISTA

Enterotabletti: tabletin kuori tai päällyste suojaa lääkeainetta siten, että se vapautuu vasta ohutsuolessa ohitettuaan mahan. Murskattaessa tabletti sen teho voidaan menettää tai mahan limakalvolle voi syntyä ärsytystä.

Depot/retard/säädellysti vapautuva -tabletti: lääkeaineet vapautuvat tabletista hitaasti, säädellysti viiveellä tai sykäyksin. Tablettia ei saa murskata, eikä yleensä puolittaa, jottei lääkeainepitoisuus kasva veressä liian suureksi.

Resoribletti: tablettia pidetään kielen alla ja lääkeaine imeytyy suun limakalvoilta. Lääkeaine voi tuhoutua nieltynä. Esim. nitro, Subutex.

Oraalisuspensio/-liuos: suun kautta otettava nestemäinen lääke

i.v. lääke annostellaan laskimoon pistettynä

i.m. lääke annostellaan lihakseen pistettynä

Lääke voi heikentää kykyä ajaa ajoneuvoa, tai kykyä käyttää laitteita

ALPRATSOLAAMI (Ha)

Kauppanimiä: Xanor, Ksalol (ei Suomessa myynnissä), Alprox, Alprazolam + tehtaan nimi

Yleisiä käyttötarkoituksia: Ahdistuneisuus, paniikkihäiriö, masennukseen liittyvät tuskatilat.

Vaikutustapa: bentsodiatsepiini johdannainen, lievittää ahdistusta.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, puheen puuroutuminen, pahoinvointi.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: alpratsolaamin vaikutus voi voimistua.

Vaikutus ajokykyyn: voi heikentää ajokykyä.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1.

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä: Xanor 1 mg: 150 kpl

Käyttöannos: 5 mg

BUPRENORFIINI (Ha)

Kauppanimiä: Subutex, Temgesic. Laastareina: Buprefarm, Bupremyl, Buprenorphine + tehtaan nimi, Norspan

Yleisiä käyttötarkoituksia: opioidiriippuvuuden korvaushoito: Subutex ja Temgesic. Kivun lievitys: Temgesic ja buprenorfiini-laastarit.

Vaikutustapa: sitoutuu opioidireseptoreihin. Aiheuttaa euforiaa, lievittää kipua.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, huimaus päänsärky, pahoinvointi, hikoilu.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: alkoholi voimistaa väsyttävää vaikutusta.

Vaikutus ajokykyyn: voi heikentää.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 2.

Vaatiiko reseptin? Kyllä.

Vähäinen määrä: Subutex 8 mg: 6 kpl

Käyttöannos: 2 mg

HUOM! Yhdistettynä **NALOKSONIIN (naloxone)** käytetään opioidiriippuvaisen korvaushoitona: Naloksoni estää laskimonsisäistä väärinkäyttöä. Kauppanimiä esimerkiksi: Bunalict, Suboxone, Zubsolv, Buprenorphine/Naloxone

DIATSEPAAMI (Ha)

Kauppanimiä: Diapam, Stesolid, Medipam

Yleisiä käyttötarkoituksia: ahdistuksen ja jännityksen tai unettomuuden hoito, kouristukset.

Vaikutustapa: vähentää ahdistusta, rauhoittaa, helpottaa nukahtamista, rentouttaa lihasjännitystä.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, sekavuus.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: keskushermostoon kohdistuva lamaava vaikutus voimistuu.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1.

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä Diapam 5 mg: 180 kpl

Käyttöannos: 30 mg

GABAPENTIINI

Kauppanimiä: Gabapentin + tehdas, Neurontin, Gabrion

Yleisiä käyttötarkoituksia: epilepsia, hermosäryn hoito.

Vaikutustapa: vaikuttaa aivojen välittäjäaineisiin estäen kohtauksia ja hermokipua.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, hapanoivat liikkeet, puhehäiriöt.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voimistaa keskushermostoon kohdistuvia haittavaikutuksia, kuten väsymystä.

Vaikutus ajokykyyn: etenkin hoidon alussa ja annoksien noston yhteydessä voi haitata ajokykyä.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei

Vaatiiko reseptin? Kyllä

KETIAPIINI

Kauppanimiä: Biquetan, Ketipinor, Quetiapin + tehtaan nimi, Seroquel

Yleisiä käyttötarkoituksia: skitsofrenia, kaksisuuntainen mielialahäiriö, masennus, unettomuus.

Vaikutustapa: rauhoittaa ja tasaa mieltä, vähentää ahdistusta.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, päänsärky, huimaus.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: ei suositella, voi aiheuttaa mm. väsymystä.

Vaikutus ajokykyyn: voi heikentää erityisesti hoidon alussa.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei

Vaatiiko reseptin? Kyllä

MELATONIINI

Kauppanimiä: Circadin, Mecastrin, Melatonin + tehtaan nimi

Yleisiä käyttötarkoituksia: unirytmien korjaaminen, nukahtamisen helpottaminen.

Vaikutustapa: elimistön oma unihormoni, erittyy aivojen käpylisäkkeestä, unettava vaikutus.

Yleisiä haittavaikutuksia: päänsärky, pahoinvointi.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: alkoholi vähentää melatoniinin tehoa.

Vaikutus ajokykyyn: voi heikentää tarkkaavaisuutta.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei

Vaatiiko reseptin? Resepti tarvitaan, jos vahvuus 3 mg/5 mg yli 10 tabl.

METYYLIFENIDAATTI (Ha)

Kauppanimiä: Concerta, Equasym Retard, Medikinet, Medikinet CR, Methylphenidate + tehtaan nimi, Ritalin (ei Suomessa myynnissä)

Yleisiä käyttötarkoituksia: ADHD:n hoito.

Vaikutustapa: normalisoi aivojen toimintaa.

Yleisiä haittavaikutuksia: päänsärky, ruokahaluttomuus, unettomuus

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voi pahentaa haittavaikutuksia.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä / käyttöannos: Tietoa ei saatavilla

KLONATSEPAAMI (Ha)

Kauppanimiä: Rivatril, Rivotril (ei Suomessa myynnissä)

Yleisiä käyttötarkoituksia: epilepsian hoito, vähentää käytöshäiriöitä ja pelkotiloja.

Vaikutustapa: bentsodiatsepiinijohdannainen. Estää aivoissa sähköisiä, purkauksia, jotka aiheuttavat epilepsiaa, rentouttaa lihaksia.

Yleisiä haittavaikutuksia: uupumus, silmävärve (= silmien tahaton edestakainen liike)

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voimistaa klonatsepaamin vaikutusta, lisää hengityslaman riskiä.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä: Rivatril 2 mg 75 kpl

Käyttöannos: 5 mg

KODEIINI (Ha)

Kauppanimiä: Panacod, Paramax-Cod, Altermol, Ardinex

Yleisiä käyttötarkoituksia: myydään Suomessa vain yhdistettynä toiseen kipulääkkeeseen (esimerkiksi ibuprofeini tai parasetamoli). Kivun hoito. Kodeiinin hillitsee myös jossain määrin yskää.

Vaikutustapa: kodeiinista muodostuu elimistössä morfiinia. Yhdistettynä esim. parasetamolin kipua lievittävään vaikutukseen valmiste lievittää kipua.

Yleisiä haittavaikutuksia: ummetus, pahoinvointi, väsymys

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: kodeiini: lisää alkoholin keskushermostovaikutuksia, kuten hengityslamaa ja väsymystä.

Vaikutus ajokykyyn: voi heikentää (kodeiini)

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä (kodeiini), luokka 2.

Vaatiiko reseptin? Kyllä (kodeiini)

Vähäinen määrä: Panacod 500 mg/30 mg 100 kpl

Käyttöannos: 120 mg kodeiinia (= 4 tablettia Panacodia)

Muuta: Parasetamolin yliannostus voi johtaa vakaviin maksavaurioihin.

LISDEKSAMFETAMIINI (Ha)

Kauppanimiä: Elvanse

Yleisiä käyttötarkoituksia: ADHD:n hoito

Vaikutustapa: normalisoi aivojen poikkeavaa toimintaa.

Yleisiä haittavaikutuksia: ruokahalun heikkeneminen, unettomuus.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: tietoa vähän.

Vaikutus ajokykyyn: voi vaikuttaa.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä / käyttöannos: tietoa ei saatavilla.

MIRTATSAPIINI

Kauppanimiä: Mirtazapin + tehtaan nimi

Yleisiä käyttötarkoituksia: masennuksen ja unettomuuden hoito.

Vaikutustapa: nostaa mielialaa ja rauhoittaa.

Yleisiä haittavaikutuksia: painonnousu, väsymys.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voi voimistaa alkoholin vaikutusta

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata etenkin hoidon alussa

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei

Vaatiiko reseptin? Kyllä

OKSATSEPAAMI (Ha)

Kauppanimiä: Opamox, Oxamin

Yleisiä käyttötarkoituksia: ahdistuksen-, jännityksen-, pelkotilojen-, unettomuuden hoito.

Vaikutustapa: rauhoittaa ja vähentää tuskaisuutta, helpottaa unen tuloa, rentouttaa lihasten jännitystiloja.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voimistaa alkoholin vaikutusta.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1.

Vaatiiko reseptin? Kyllä.

Vähäinen määrä: Opamox 15 mg: 90 kpl

Käyttöannos: 45 mg

OKSIKODONI (Ha)

Kauppanimiä: Oxanest, Oxycodone + tehdas, Oxycontin, Oxynorm, Oxyratio, Targiniq, Tanonalla

Yleisiä käyttötarkoituksia: Kivun hoito.

Vaikutustapa: Morfiinijohdos, vahva opioidi. Rauhoittaa, vähentää kiputuntemusta ja nostaa kipukynnystä.

Yleisiä haittavaikutuksia: ummetus, väsymys, pahoinvointi.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: Lisää haittavaikutusten esim. hengityslaman riskiä.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 3.

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä: Oxycontin 40 mg: 20 kpl

Käyttöannos: 40 mg

Muuta: Tablettiin yhdistettynä naloksoni vähentää oksikodonin ummettavaa vaikutusta. Suoneen annettuna naloksonia käytetään opiaattimyrkytysten hoidossa.

PREGABALIINI (Ha)

Kauppanimiä: Lyrica, Pregabalin + tehtaan nimi

Yleisiä käyttötarkoituksia: epilepsia, ahdistuneisuushäiriö, neuropaattinen kipu

Vaikutustapa: muuntaa hermojen ärsytysherkkyyttä.

Yleisiä haittavaikutuksia: väsymys, huimaus, sekavuus, ärtyneisyys, päänsärky, euforia.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: saattaa voimistaa alkoholin vaikutusta.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1.

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä: Pregabalin 75 mg: 240 kpl

käyttöannos: 600 mg

PROPRANOLOLI

Kauppanimiä: Propral, Ranoprin

Yleisiä käyttötarkoituksia: Verenpainetauti, rytmihäiriöt, migreenin ehkäisy, käsien vapina.

Vaikutustapa: hidastaa sydämen sykettä ja korjaa sen rytmiä.

Yleisiä haittavaikutuksia: unihäiriöt, väsymys ja lihasheikkous.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: verenpainetta alentava vaikutus voi voimistua.

Vaikutus ajokykyyn: Voi vaikuttaa ajokykyyn hoidon alkuvaiheessa, jos sivuvaikutuksena väsymys.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei.

Vaatiiko reseptin? Kyllä.

TEMATSEPAAMI (Ha)

Kauppanimiä: Tenox

Yleisiä käyttötarkoituksia: unettomuus, nukahtamisongelmat.

Vaikutustapa: nopeuttaa nukahtamista, pidentää yöunen kesto.

Yleisiä haittavaikutuksia: sekavuus, päiväväsymys, tarkkaavaisuuden vähentyminen.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voimistaa alkoholin vaikutuksia.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä, luokka 1.

Vaatiiko reseptin? Kyllä.

Vähäinen määrä: Tenox 10 mg 120 kpl

Käyttöannos: 40 mg

TRAMADOLI

Kauppanimiä: Tradolan / Tramadol Retard, Tramadol +
tehtaan nimi, Tramal, Tramvetol (eläinlääke)

Yleisiä käyttötarkoituksia: kivun hoito.

Vaikutustapa: heikko opioidi, lievittää kipua.

Yleisiä haittavaikutuksia: pahoinvointi, huimaus, väsymys.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: voimistaa keskushermostoon
kohdistuvaa lamaavaa vaikututusta.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata.

Luokitellaanko huumausaineeksi? Ei.

Vaatiiko reseptin? Kyllä.

TSOLPIDEEMI (Ha)

Kauppanimiä: Somnor, Stella, Stilnoct, Zolpidem + tehtaan nimi

Yleisiä käyttötarkoituksia: unettomuus.

Vaikutustapa: bentsodiatsepiinien kaltainen, helpottaa nukahtamista, pidentää unen kesto.

Yleisiä haittavaikutuksia: sekavuus, kiihtyneisyys, tokkura seuraavana päivänä.

Yhteiskäyttö alkoholin kanssa: alkoholi voimistaa muun muassa väsyttävää vaikutusta.

Vaikutus ajokykyyn: voi haitata

Luokitellaanko huumausaineeksi? Kyllä

Vaatiiko reseptin? Kyllä

Vähäinen määrä / käyttöannos: tietoa ei saatavana.

YLEISIMPIÄ SUOMESSA MYYTÄVIÄ EREKTIOLÄÄKKEITÄ:

Sildenafil + tehtaan nimi, Viagra, Vizarsin, Cialis, Tadalafil +
tehtaan nimi

Vaativat reseptin, ei luokitella huumausaineeksi.

YLEISIMPIÄ SUOMESSA MYYTÄVIÄ TESTOSTERONIKORVAUSHOITOVALMISTEITA

Sustanon, Testogel, Tostran, Nebido

Vaativat reseptin, ei luokitella huumausaineeksi.

HAKEMISTO

ALPRATSOLAAMI (Ha); 5
Alprazolam; 5
Alprox; 5
Altermol; 13
Ardinex; 13
Bentsodiatsepiini; 12
Biquetan; 9
Bunalict; 6
Buprefarm; 6
Bupremyl; 6
BUPRENORFIINI (Ha); 6
Buprenorphine; 6
Buprenorphine/Naloxone; 6
Cialis; 23
Circadin; 10
Concerta; 11
depot; 4
Diapam; 7
DIATSEPAAMI (Ha); 7
Elvanse; 14
enterotabletti; 4
Equasym Retard; 11
GABAPENTIINI; 8
Gabapentin; 8
Gabrion; 8
i.m.; 4
i.v.; 4
KETIAPIINI; 9
Ketipinor; 9
KLONATSEPAAMI (Ha); 12
KODEIINI (Ha); 13
Ksalol; 5
LISDEKSAMFETAMIINI (Ha);
14
Lyrica; 18
Mecastrin; 10
Medikinet; 11
Medikinet CR; 11
Medipam; 7
MELATONIINI; 10
Melatonin; 10
Methylphenidate; 11
METYYLIFENIDAATTI (Ha); 11
MIRTATSAPIINI; 15
Mirtazapin; 15
naloksoni; 17
naloxone; 6
Neurontin; 8
nitro; 4
Norspan; 6
OKSATSEPAAMI (Ha); 16
OKSIKODONI (Ha); 17
Opamox; 16
oraalisuspensio; 4
Oxamin; 16
Oxanest; 17
Oxycodone; 17
Oxycontin; 17
Oxynorm; 17
Oxyratio; 17
Panacod; 13
Paramax-Cod; 13
PREGABALIINI (Ha); 18
Pregabalin; 18
Propal; 19
PROPRANOLOLI; 19
Quetiapin; 9
Ranoprin; 19
resoribletti; 4
retard; 4
Ritalin; 11
Rivatriil; 12
Rivotril; 12
säädellysti vapautuva; 4
Seroquel; 9
Sildenafil; 23
Somnor; 22
Stella; 22
Stesolid; 7
Stilnoct; 22
Suboxone; 6
Subutex; 4, 6
Sustanon; 23
Tadalafil; 23
Tanonalla; 17
Targiniq; 17
TEMATSEPAAMI (Ha); 20
Temgesic; 6
Tenox; 20
Testogel; 23
Tostran; 23
Tradolan; 21
Tramadol; 21
Tramadol Retard; 21
TRAMADOLI; 21
Tramal; 21
Tramvetol; 21
TSOLPIDEEMI (Ha); 22
Viagra; 23
Vizarsin; 23
Xanor; 5
Zolpidem; 22
Zubsolv; 6